

Br: 01-05-02-318/26-7174/2

Podgorica, 06. 03 .2026. godine

Za: MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE, Rimski trg br. 46, Podgorica

n/r: gospodina Vladimira Jokovića, ministra

Veza: Vaš akt broj: 06-318/26-4191/2 od 25.02.2026. godine

PREDMET: Mišljenje na Predlog zakona o uslovima rada na ribarskom brodu

Poštovani,

Ministarstvu finansija dostavili ste akt kojim se zahtijeva mišljenje na Predlog zakona o uslovima rada na ribarskom brodu.

Predloženi zakon ima za cilj da riješi nedostatak posebnog, sistemskog pravnog okvira kojim se uređuju uslovi rada na ribarskim brodovima u komercijalnom ribolovu. Postojeći propisi djelimično uređuju pitanja radnog odnosa i sigurnosti na radu, ali ne sadrže posebne standarde koji odgovaraju specifičnostima rada u sektoru ribarstva.

Kao posledica toga, u praksi su nedovoljno jasno regulisani: radno vrijeme i vrijeme odmora ribara, minimalni standardi smještaja, ishrane i higijenskih uslova na brodu; obaveze vlasnika broda u pogledu zašt vlasnika broda u slučaju ogledu zaštite zdravlja i sigurnosti posade odgovornost vlas povrede, invaliditeta ili smrti ribara; pravo ribara na repatrijaciju i finansijsku zaštitu.

Opšti cilj predloženog zakona je uspostavljanje sveobuhvatnog i sistematskog pravnog okvira za uređivanje uslova rada na ribarskim brodovima koji učestvuju u komercijalnom ribolovu, uz unapređenje zaštite prava ribara i podizanje standarda bezbjednosti i zdravlja na radu u sektoru ribarstva.

Troškovi primjene zakona prvenstveno će se odnositi na vlasnike ribarskih brodova, naročito mala i srednja preduzeća u sektoru ribarstva. Ovi troškovi obuhvataju: obezbjeđivanje zaštitne opreme i sigurnosnih sredstava za posadu; organizovanje zdravstvenih pregleda ribara; eventualna ulaganja u poboljšanje smještajnih uslova na brodu; administrativne troškove vođenja evidencija i dokumentacije. Međutim, većina navednih obaveza predstavlja standarde koji su u velikoj mjeri već prisutni u praksi ili proizilaze iz drugih propisa koji se odnose na sigurnost pomorske plovidbe i zaštitu na radu.

Uvažavajući činjenicu da Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, predlaže zakon u cilju unapređenja zaštite prava ribara i podizanja standarda bezbjednosti i zdravlja na radu u sektoru ribarstva, sa aspekta uticaja na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Nadalje, Izvještajem o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa navedeno je da za implementaciju predmetnog zakona nije potrebno obezbijediti dodatna finansijska sredstva iz Budžeta Crne Gore. Aktivnosti koje proizilaze iz primjene zakona sprovodiće se u okviru postojećih nadležnosti i kapaciteta organa državne uprave, prvenstveno organa nadležnog za poslove ribarstva, inspekcije rada, zdravstvene inspekcije i organa nadležnih za sigurnost pomorske plovidbe.

S tim u vezi, Ministarstvo finansija, sa aspekta budžeta, nema primjedbi na Predlog zakona o uslovima rada na ribarskom brodu.

S poštovanjem,

MINISTAR
mr Novica Vuković

Novica Vuković

ZAKON
O USLOVIMA RADA NA RIBARSKOM BRODU

PREDLOG

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se uslovi rada, prava i obaveze ribara i poslodavca, zaštita i zdravlje na radu i druga pitanja od značaja za ostvarivanje prava na ribarskim brodovima koja plove u komercijalnom ribolovu.

Područje primjene

Član 2

Ovaj zakon primjenjuje se na sve ribare koji su zaposleni na ribarskom brodu crnogorske državne pripadnosti koji učestvuju u komercijalnom ribolovu, kao i na sva lica koja se nalaze na ribarskom brodu.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 3

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Značenje izraza

Član 4

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) **ribolov** je ulov ili ulov i prerada ribe ili drugih morskih bioloških resursa;
- 2) **komercijalni ribolov** je ribolov koji se obavlja radi stavljanja ulova u promet, odnosno radi ostvarivanja prihoda;
- 3) **vlasnik broda** je vlasnik ribarskog broda ili drugo pravno ili fizičko lice (direktor, agent ili zakupoprimac broda bez posade), koje je od vlasnika preuzeo odgovornost za rad broda i koje se na taj način saglasilo da će preuzeti dužnosti i odgovornosti vlasnika ribarskog broda;
- 4) **zapovjednik broda** je odgovorno lice za obavljanje privrednog ribolova na ribarskom brodu;
- 5) **ribar** je lice koje je zaposleno ili uključeno u bilo koju djelatnost na brodu ili koje obavlja posao na ribarskom brodu na osnovu ugovora o radu ili po drugom pravnom osnovu, isključujući peljare u lukama i osobe na kopnu koje obavljaju posao na ribarskom brodu u pristaništu;
- 6) **ugovor o radu ribara** je ugovor kojim se uređuju životni i radni uslovi na ribarskom brodu;

- 7) **ribarski brod** je plovilo koje plovi pod zastavom Crne Gore ili je upisano u upisnik brodova, bez obzira na oblik vlasništva, koje se upotrebljava ili je namijenjeno za komercijalni ribolov;
- 8) **brod crnogorske državne pripadnosti** je brod koji je upisan u upisnik brodova Crne Gore i plovi pod njenom zastavom;
- 9) **služba za zapošljavanje i posredovanje prilikom zapošljavanja** je fizičko ili pravno lice koje je uključeno u zapošljavanje ribara u ime vlasnika ribarskih brodova ili posreduje u njihovom zapošljavanju;
- 10) **privatna agencija za zapošljavanje** je fizičko ili pravno lice čiji osnivač nije država, odnosno lokalna samouprava, a koje je uključeno u zapošljavanje ribara ili posreduje u njihovom zapošljavanju kako bi bili na raspolaganju vlasnicima ribarskih brodova koji im dodjeljuju zadatke i nadziru izvršenje tih zadataka.

II. OBAVEZE VLASNIKA BRODA I ČLANOVA POSADE

Obaveze vlasnika broda

Član 5

Vlasnik broda dužan je da obezbijedi:

- 1) dovoljan broj članova posade;
- 2) vođenje evidencije o zaključenim ugovorima o radu, odnosno drugim ugovorima na ribarskom brodu;
- 3) normalne radne i životne uslove na brodu;
- 4) mjere zaštite i zdravlja na radu, u skladu sa zakonom;
- 5) zdravstvenu zaštitu, medicinsku pomoć, mjere socijalne pomoći i druge oblike socijalne zaštite u skladu sa zakonom.

Obaveze zapovjednika broda

Član 6

Zapovjednik broda dužan je da:

- 1) obezbijedi kontrolu primjene mjera zaštite i zdravlja na radu;
- 2) organizuje proces rada na brodu, na način kojim se obezbjeđuje sigurnost i zdravlje ribara, uključujući sprečavanje umora;
- 3) obezbijedi osposobljavanje na brodu koje se odnosi na sigurnost i zdravlje na radu; i
- 4) obezbijedi usklađenost sa standardima sigurnosti plovidbe, čuvanje straže i povezane standarde dobre prakse.

Vlasnik broda ne može ograničavati zapovjednika u donošenju odluke koja je, prema stručnoj procjeni zapovjednika, potrebna da se obezbijedi sigurnost ribara na brodu ili broda, njegove sigurne plovidbe i sigurnog rada.

Obaveze ribara

Član 7

Ribari su dužni da postupaju u skladu sa naredbama zapovjednika broda koje su izdate u skladu sa ovim zakonom i mjerama koje se odnose na bezbjednost i zdravlje.

Ribar je dužan da zapovjednika broda obavijesti o svakom vanrednom događaju koji bi mogao da ugrozi sigurnost broda, putnika, drugih lica ili tereta na brodu i zagadi životnu sredinu opasnim i štetnim materijama sa broda.

Spisak posade

Član 8

Radi obezbjeđivanja sigurnosti plovidbe i broda, svaki ribarski brod mora da ima minimalni broj članova posade, sa odgovarajućim ovlašćenjem o osposobljenosti i posebno osposobljenosti.

Na svakom ribarskom brodu mora da se nalazi popis članova posade, čiji se primjerak odmah nakon odlaska broda dostavlja nadležnoj lučkoj kapetaniji, u skladu sa zakonom kojim se uređuje sigurnost pomorske plovidbe.

Podaci o članovima posade dostavljaju se nadležnoj inspekciji

Minimalni broj članova posade ribarskog broda crnogorske državnosti prema kategoriji plovidbe, veličini i namjeni broda, snazi mašinskog postrojenja, stepenu automatizacije pogona i vremenu trajanja plovidbe, kao i potrebne kvalifikacije ribara za ribarske brodove dužine 24 metra i više propisuje organ državne uprave nadležan za poslove pomorstva.

Prava, obaveze i odgovornosti vlasnika broda i ribara

Član 9

Prava, obaveze i odgovornosti vlasnika broda i ribara koji nijesu uređeni ovim zakonom, uređuju se u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava i obaveze zaposlenih iz radnog odnosa, odnosno po osnovu rada.

Prava iz zdravstvenog osiguranja, penzijskog i invalidskog osiguranja i osiguranja za slučaj nezaposlenosti ostvaruju se u skladu sa zakonom.

III. USLOVI ZA RAD NA RIBARSKOM BRODU

Opšti uslovi za zapošljavanje, odnosno radno angažovanje na ribarskom brodu

Član 10

Opšti uslovi za zapošljavanje, odnosno radno angažovanje na ribarskom brodu su da:

- 1) lice ima najmanje 16 godina života; i
- 2) je zdravstveno sposobno za obavljanje poslova na brodu.

Utvrđivanje zdravstvene sposobnosti

Član 11

Zdravstvena sposobnost ribara utvrđuje se ljekarskim pregledom u odobrenoj zdravstvenoj ustanovi koja ispunjava uslove u pogledu prostora, kadra i opreme za obavljanje zdravstvene zaštite zaposlenih, u skladu sa zakonom.

O utvrđenoj zdravstvenoj sposobnosti ovlašćeni doktor izdaje uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti ribara na propisanom obrascu, u kojem se obavezno navodi da li je lice zdravstveno sposobno za obavljanje poslova na brodu.

Ako se ljekarsko uvjerenje izdaje za zapošljavanje na ribarskom brodu dužine od najmanje 24 metra, odnosno na brodu koji obično ostaje na moru duže od tri dana, uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti pored podataka iz stava 2 ovog člana sadrži i sljedeće podatke:

- 1) da li su sluh i vid lica zadovoljavajući u odnosu na dužnosti ribara na brodu; i
- 2) da li lice boluje od bolesti koja bi se mogla pogoršati plovidbenom službom ili bi ga mogla onesposobiti za takvu službu ili ugroziti bezbjednost ili zdravlje drugih lica na brodu.

Uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti izdaje se na period od dvije godine, nakon čega se vrši ponovna provjera zdravstvene sposobnosti.

Utvrđivanje zdravstvene sposobnosti lica mlađih od 18 godina, koja plove na ribarskom brodu, vrši se svake godine.

Uvjerenje u vezi raspoznavanja boja izdaje se na period od šest godina.

Ako je uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti ribara isteklo tokom plovidbe, važenje tog uvjerenja se produžava do završetka te plovidbe.

Listu odobrenih zdravstvenih ustanova iz stava 1 ovog člana objavljuje se i ažurira na internet stranici organa državne uprave nadležnog za poslove ribarstva (u daljem tekstu: Ministarstvo) i organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Način, uslove, obim i sadržaj utvrđivanja zdravstvene sposobnosti ribara, obrazac uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti i visinu naknade za izdavanje ljekarskog uvjerenja propisuje organ državne uprave nadležan za poslove zdravlja.

Vrste zdravstvenih pregleda

Član 12

Zdravstvena sposobnost ribara utvrđuje se prethodnim, periodičnim, kontrolnim i vanrednim pregledima.

Prethodni periodični pregled obavlja se prije zasnivanja radnog odnosa, a periodični pregledi obavljaju se nakon isteka perioda važenja uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti.

Kontrolni pregled se obavlja ako ribar odsustvuje sa rada zbog bolesti duže od 12 mjeseci, odnosno ako je ribar doživio povredu na radu.

Vanredni pregled obavlja se na zahtjev lica koje nije zadovoljno ocjenom zdravstvene sposobnosti, u slučaju da:

- 1) mu nije izdato ljekarsko uvjerenje da nema zdravstvenih smetnji za obavljanje poslova na brodu ili su mu određena ograničenja u odnosu na poslove koje može da obavlja;
- 2) tokom pregleda izjavi da se ne smatra sposobnim za izvršavanje svojih dužnosti na ribarskom brodu, a ljekar bez obzira na to izda uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti kojim potvrđuje da ribar nema zdravstvenih smetnji za izvršavanje dužnosti na ribarskom brodu;

3) mu nije izdato ljekarsko uvjerenje da nema zdravstvenih smetnji za obavljanje poslova na brodu ili su mu određena ograničenja u odnosu na poslove koje može da obavlja, ako zdravstveni razlozi za takvo odbijanje više ne postoje.

Vanredni pregled vrši ovlašćeni doktor koji nije učestvovao u obavljanju pregleda iz st. 2 i 3 ovog člana.

Zasnivanje radnog odnosa

Član 13

Postupak zasnivanja radnog odnosa ribara vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava i obaveze zaposlenih iz radnog odnosa, odnosno po osnovu rada.

Posredovanje prilikom zapošljavanja ribara na brodovima crnogorske državne pripadnosti mogu da obavljaju Zavod za zapošljavanje Crne Gore i privatne agencije za zapošljavanje koje su osnovane u skladu sa zakonom kojim se uređuje posredovanje u zapošljavanju.

Privatne agencije za zapošljavanje iz stava 2 ovog člana ne smiju da naplaćuju naknade, provizije ili druge troškove povezane sa zapošljavanjem, niti da upotrebljavaju sredstva, mehanizme ili popise koji imaju za cilj sprečavanje zapošljavanja ribara.

Ugovor o radu ribara

Član 14

Ugovor o radu ribara mora da sadrži najmanje sljedeće podatke:

- 1) ime i prezime ribara, datum i mjesto rođenja;
- 2) naziv ribarskog broda i registarski broj broda na kojem se ribar obavezuje da radi;
- 3) naziv poslodavca ili vlasnika ribarskog broda;
- 4) mjesto i datum kada je ugovor o radu zaključen;
- 5) plovidbu ili plovidbe na koje se ribar obavezuje, ako ih je moguće utvrditi u vrijeme zaključivanja ugovora;
- 6) svojstvo u kojem je ribar zaposlen;
- 7) mjesto i datum kada je ribar dužan da stupi na rad;
- 8) sredstva koja treba obezbijediti ribaru, po potrebi;
- 9) iznos zarade, odnosno koeficijent za obračun osnovne zarade;
- 10) način utvrđivanja dužine godišnjeg odmora;
- 11) trajanje ugovora o radu;
- 12) način prestanka ugovora o radu, ako je zaključen:
  - na neodređeno vrijeme: uslove pod kojima svaka od strana ima pravo da raskine ugovor i zahtijeva otkazni rok koji ne može da bude kraći za poslodavca od roka za ribara;
  - na određeno vrijeme: datum utvrđen za njegov prestanak; i
  - za putovanje: luka odredišta i vrijeme koje će proteći nakon dolaska broda prije nego što se ribar iskrca;
- 13) zdravstveno i socijalno osiguranje koje poslodavac obezbjeđuje za ribara;
- 14) pravo ribara na repatrijaciju;
- 15) druge podatke u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuju radni odnosi.

Vlasnik broda dužan je da primjerak ugovora o radu ribara ima na brodu, kao i dokaz da je ribaru uručio primjerak ugovora o radu.

Vlasnik broda dužan je da vodi evidenciju o zaključenim ugovorima o radu.

IV. RADNO VRIJEME I ODMORI

Raspored radnog vremena

Član 15

Prilikom donošenja odluke o rasporedu radnog vremena, vlasnik broda dužan je da vodi računa o potrebama ribara u odnosu na vrstu poslova koje obavlja i da obezbjeđuje uslove na radu koji ne dovode do povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom koji stvaraju pretpostavke za punu fizičku i psihičku zaštitu.

Preraspodjela radnog vremena ribara vrši se u okviru referentnog perioda od 12 mjeseci, na način da radno vrijeme u jednom periodu bude duže, a u drugom kraće od ugovorenog radnog vremena, tako da prosječno radno vrijeme tokom referentnog perioda ne može da bude duže od 48 sati sedmično.

U slučaju iz stava 2 ovog člana dnevno radno vrijeme ribara ne može da bude duže od 14 sati, a sedmično radno vrijeme ne može da bude duže od 72 sata.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, ribar je dužan da radi duže od punog radnog vremena, po nalogu zapovjednika broda, ako je neposredno ugrožena sigurnost broda, osoba na brodu ili tereta, kao i u slučaju pružanja pomoći drugim plovilima ili osobama koje se nađu u stanju opasnosti.

Po prestanku okolnosti iz stava 4 ovog člana vlasnik broda, odnosno zapovjednik broda dužan je da ribaru obezbijedi srazmjeran broj dana odmora, u skladu sa ovim zakonom.

Noćni rad

Član 16

Rad koji se obavlja u vremenu od 22 do šest sati narednog dana je noćni rad. Ako ribar radi noću najmanje sedam sati svog dnevnog radnog vremena, ne može da radi duže od 42 sata sedmično tokom perioda u kojem obavlja noćni rad.

Zaštita ribara koji rade noću i u smjenama

Član 17

Vlasnik broda dužan je da ribaru koji radi noću ili u smjenama obezbijedi mjere zaštite i zdravlja na radu sprečavanjem, uklanjanjem i kontrolom rizika na radu, uzimajući u obzir vrstu njihovog posla.

Vlasnik broda dužan je da ribaru koji radi noću prije početka tog rada, kao i redovno tokom trajanja noćnog rada, obezbijedi zdravstvene preglede u skladu sa propisima kojima se uređuju zdravstveno osiguranje i zdravstvena zaštita.

Troškove zdravstvenog pregleda iz st. 1 i 2 ovog člana snosi poslodavac.

Ako se zdravstvenim pregledom iz stava 2 ovoga člana utvrdi da ribar zbog noćnog rada ima zdravstvenih problema, vlasnik broda dužan je da ga rasporedi na obavljanje poslova koji odgovaraju njegovom nivou kvalifikacije i radnoj sposobnosti, van noćnog rada, ako takva mogućnost postoji.

Pravo na odmor

Član 18

Ribar ima pravo na: odmor u toku rada, odmor u toku dana, sedmični i godišnji odmor, u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava i obaveze zaposlenih iz radnog odnosa, odnosno po osnovu rada.

Sati odmora u toku dana i sedmičnog odmora mogu da se podijele u najviše dva dijela, od kojih jedan mora da traje najmanje šest sati, a razmak između uzastopnih perioda odmora ne smije da prelazi 14 sati.

Mlađi ribar

Član 19

Ribar koji je mlađi od 18 godina (mlađi ribar) ne može da radi noću.

Radno vrijeme mlađeg ribara ne može da bude duže od osam sati dnevno ili 40 sati sedmično, osim ako je to neophodno radi sigurnosti plovidbe.

Mlađi ribar koji radi najmanje četiri sata dnevno, ima svakog radnog dana pravo na odmor u toku rada od najmanje 30 minuta neprekidno.

Mlađi ribar ima pravo na odmor između dva radna dana u trajanju od najmanje 12 sati u kontinuitetu.

Mlađi ribar ima pravo na sedmični odmor u trajanju od najmanje dva uzastopna dana.

Mlađi ribar ima pravo na godišnji odmor u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava i obaveze zaposlenih iz radnog odnosa, odnosno po osnovu rada.

Evidencije

Član 20

Evidencija o dnevnom radnom vremenu i vremenu odmora vodi se za svakog ribara i čuva se na brodu najmanje 12 mjeseci.

Za organizaciju radnog vremena i vremena odmora članova posade broda i vođenje evidencije iz stava 1 ovog člana odgovara zapovjednik broda.

Evidencija iz stava 1 ovog člana obavezno sadrži sljedeće podatke:

- 1) ime broda;
- 2) ime ribara;
- 3) ime zapovjednika broda;
- 4) datum;
- 5) radni dan ili dan odmora;
- 6) početak i kraj dnevnog radnog vremena ili vremena odmora.

Zapovjednik broda ili lice koje on ovlasti i ribar moraju zajednički da provjere i potvrde evidencije u odgovarajućim vremenskim intervalima, a najkasnije do kraja sljedećeg mjeseca.

Zapovjednik broda dužan je da ribaru uruči kopiju potvrđenih evidencija koje se odnose na njega.

V. ZAŠTITA I ZDRAVLJE NA RADU

Prostorije za smještaj i prostorije za odmor

Član 21

Vlasnik broda dužan je da na ribarskom brodu obezbijedi prostorije za smještaj i odmor ribara, odgovarajuće pogodnosti i usluge za ribare, uključujući i socijalnu povezanost, prilagođene posebnim potrebama ribara koji žive i rade na brodu.

Vlasnik ribarskog broda dužan je da omogući stalni pristup internetu na brodu, u razumnim mjerama i po razumnim cijenama.

Kontrola ispunjenosti uslova iz stava 1 ovog člana vrši se prilikom izgradnje broda, a prije njihovog prvog upisa, odnosno tokom perioda njihove eksploatacije ili ponovnog upisa.

Bliže uslovi u pogledu smještaja na brodu propisuje organ državne uprave nadležan za poslove pomorstva.

Uslovi u pogledu hrane i pića

Član 22

Vlasnik broda dužan je da obezbijedi besplatnu hranu i vodu za ribare, koja mora da bude u odgovarajućoj količini, nutritivne vrijednosti, kvaliteta i raznovrsnosti, uzimajući u obzir broj članova posade, vjerske i kulturne potrebe, kao i trajanje i prirodu putovanja.

Zapovjednik broda ili lice koje on ovlasti dužno je da jednom sedmično vrši kontrolu, odnosno pregled zaliha hrane i pitke vode, svih prostora i opreme koji služe za skladištenje i rukovanje hranom i pitkom vodom, brodske kuhinje i druge opreme za pripremanje i posluživanje obroka, o čemu sačinjava zapisnik i nalaže otklanjanje uočenih nedostataka.

Zaštita zdravlja i sigurnosti i sprečavanje nezgoda na brodu

Član 23

Vlasnik broda dužan je da brine o zaštiti zdravlja i sigurnosti i sprečavanju nezgoda na brodu u skladu sa zakonom.

Vlasnik broda dužan je da svakom ribaru obezbijedi ličnu zaštitnu opremu, odgovarajuće veličine i uzimajući u obzir različite fizičke karakteristike članova posade, uzimajući u obzir zaštitu ribara od izloženosti štetnim faktorima kao što su hemikalije, buka i vibracije.

Vlasnik broda dužan je da obezbijedi obuku ribara o pravilnoj upotrebi i održavanju opreme.

Mjere iz st. 2 i 3 ovog člana vlasnik broda je dužan da propiše brodskom politikom i programom sigurnosti na radu i zdravlja, sa jasno definisanim dužnostima zapovjednika i članova posade.

Na brodu mora da se nalazi priručnik o načinu zaštite zdravlja, sigurnosti i sprečavanja nezgoda na brodu.

Na brodu koji ima deset i više ribara mora da se obrazuje brodski odbor za sigurnost, kojeg čini po jedan predstavnik iz svake službe na brodu.

Zdravstvena pomoć na brodu i kopnu

Član 24

Vlasnik broda dužan je da obezbijedi ribaru besplatnu zaštitu zdravlja na radu i zdravstvenu pomoć koja odgovara njegovim dužnostima, stomatološku zaštitu, uključujući hitan pristup do potrebnih lijekova, medicinske opreme i sredstava za dijagnozu i liječenje, kao i dvadesetčetvoročasovnu raspoloživost pružanja medicinskih savjeta sa kopna preko brodske radio stanice i satelitskih veza.

Vlasnik broda dužan je da svakom ribaru obezbijedi besplatan odlazak ljekaru ili stomatologu, bez odlaganja, u lukama pristajanja broda, gdje je to moguće.

Ribaru kome je potrebna hitna medicinska pomoć mora da bude omogućeno brzo iskrcavanje i pristup medicinskim ustanovama na kopnu.

U slučaju smrti ribara, Država Crna Gora je dužna da olakša repatrijaciju tijela ili posmrtnih ostataka.

Pored uslova iz stava 1 ovog člana, vlasnik broda dužan je da na brodu ima zdravstveno upustvo za ribare koje je donio ili odobrio organ državne uprave nadležan za poslove zdravlja ili najnovije izdanje Međunarodnog medicinskog priručnika za brodove (*International Medical Guide for Ships*).

Odgovornost brodara za smrt i tjelesnu povredu ribara

Član 25

Vlasnik broda dužan je da snosi troškove liječenja od bolesti i povrede ribara koja je nastala na brodu od datuma ukrcaja ribara do datuma njegovog povratka u mjesto prebivališta.

Vlasnik broda dužan je da obezbijedi osiguranje ili drugu finansijsku garanciju za slučaj smrti, gubitka radne sposobosti ribara nastale zbog povreda na radu ili profesionalnih bolesti.

Vlasnik broda dužan je da snosi troškove zdravstvene pomoći, uključujući liječenje i snabdijevanje neophodnim lijekovima i terapijskim aparatima, kao i ishranu i smještaj izvan kuće dok se bolesni ili povrijeđeni ribar oporavi, ili dok se bolest ili gubitak radne sposobnosti proglaše trajnim.

U slučaju smrti ribara koja se dogodi na brodu ili na obali tokom perioda njegovog angažovanja, vlasnik broda dužan je da plati troškove sahrane.

Smrti ribara zaposlenih, angažovanih ili koji rade na brodovima pod zastavom Crne Gore moraju da budu evidentirane i godišnje prijavljene Generalnom direktoru Međunarodne organizacije rada (ILO) za objavljivanje u globalnom registru.

Brodski postupak po prigovoru ribara

Član 26

Član posade broda koji smatra da su mu povrijeđena prava u vezi životnih i radnih uslova na brodu ima pravo da podnese usmeni i pismeni prigovor zapovjedniku broda, odnosno vlasniku broda.

Ako se prigovor iz stava 1 ovog člana podnosi na brodu, zapovjednik broda dužan je da ga unese u brodski dnevnik.

Prilikom podnošenja prigovora iz stava 1 ovog člana mora da bude prisutan najmanje još jedan član posade broda u svojstvu svjedoka.

Vlasnik broda, odnosno zapovjednik brodar dužni su da obezbijede da se svakom ribaru prilikom zasnivanja radnog odnosa uruči uputstvo za postupak po prigovoru koji se primjenjuje na tom brodu.

VI. PRESTANAK RADNOG ODNOSA I REPATRIJACIJA

Prestanak radnog odnosa

Član 27

Radni odnos ribara može da prestane po sili zakona, sporazumom ili otkazom jedne od ugovornih strana.

Radni odnos ribara prestaje po sili zakona u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava i obaveze zaposlenih iz radnog odnosa, odnosno po osnovu rada.

Sporazum o prestanku radnog odnosa vlasnika ribarskog broda i ribara sačinjava se u pisanoj formi i mora da bude ovjeren kod notara ili nadležnog suda.

Otkaz ugovora o radu ribar je dužan da dostavi vlasniku ribarskog broda u pisanoj formi, koji mora da bude ovjeren kod notara ili suda, najkasnije 30 dana prije dana koji je naveo kao dan prestanka radnog odnosa, osim ako se poslodavac i ribar drugačije ne dogovore.

Otkaz ugovora o radu može da podnese roditelj ili staratelj mlađeg ribara.

Vlasnik ribarskog broda može pisanim putem da otkáže ugovor o radu ribaru, ako:

- 1) prestane potreba za obavljanjem određenog posla zbog ekonomskih, tehnoloških ili organizacionih razloga (otkaz u vezi sa poslom);
- 2) ribar izvrši težu povredu radne obaveze, u skladu sa kolektivnim ugovorom;
- 3) ribar nije zadovoljio na probnom radu (otkaz zbog nezadovoljavajućeg probnog rada).

U slučaju otkaza ugovora o radu od strane vlasnik ribarskog broda, otkazni rok iznosi 30 dana.

Povratno putovanje

Član 28

Ako ribar za vrijeme trajanja, odnosno nakon prestanka radnog odnosa bude iskrcan sa broda van njegove luke ukrcaja, vlasnik broda dužan je da mu obezbijedi povratak u mjesto njegovog prebivališta (u daljem tekstu: povratno putovanje) u skladu sa ugovorom o radu.

Ako vlasnik ribarskog broda ne obezbijedi povratno putovanje, to putovanje obezbjeđuje diplomatsko ili konzularno predstavništvo Crne Gore na teret vlasnika broda sa čijeg broda je član posade iskrcan.

Troškovi povratnog putovanja

Član 29

Troškove povratnog putovanja posade broda iz člana 28 ovog zakona snosi vlasnik broda.

Troškove povratnog putovanja iz stava 1 ovog člana vlasnik broda ne smije da naplati od člana posade broda u obliku avansa na početku zaposlenja ili iz zarade koju je dužan da isplati ribaru, osim u slučaju otkaza od starne ribara ili prestanka radnog odnosa zbog teže povrede radnih obaveza.

Ako vlasnik broda ne izvrši povraćaj iznosa plaćenog za troškove povratnog putovanja člana posade iz stava 2 ovog člana, može da se odredi mjera zadržavanja broda tog brodarka u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorima.

Vlasnik broda ima pravo regresa za naplatu svih troškova povratnog putovanja od člana posade broda koji se bez dozvole iskrcao sa broda i svojom krivicom doveo do prestanka radnog odnosa.

Troškovi povratnog putovanja člana posade broda obuhvataju: troškove za smještaj, prevoz, zaradu i naknade na zaradu od trenutka kada je član posade iskrcan sa broda do njegovog povratka u mjesto njegovog ukrcaja, odnosno u mjesto njegovog prebivališta ili

boravišta u skladu sa ugovorom o radu i troškove liječenja ako član posade broda nije zdravstveno sposoban za povratno putovanje.

VII. NADZOR

Sprovođenje zakona

Član 30

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

Inspeksijski nadzor

Član 31

Inspeksijski nadzor nad obavljanjem djelatnosti posredovanja pri zapošljavanju ribara i ostvarivanju prava iz radnog odnosa ribara vrši inspekcija rada u skladu sa zakonom.

Inspeksijski nadzor nad postupkom utvrđivanja zdravstvene sposobnosti ribara, uslovima pružanja medicinske njege na brodovima i vođenju brodske apoteke vrši zdravstvena inspekcija u skladu sa zakonom.

VIII. KAZNE NE ODREDBE

Član 32

Novčanom kaznom od 2.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

1) radi obezbjeđivanja sigurnosti plovidbe i broda, svaki ribarski brod nema minimalni broj članova posade, sa odgovarajućim ovlašćenjem o osposobljenosti i posebnoj osposobljenosti (član 8 stav 1);

2) je u okviru referentnog perioda od 12 mjeseci prosječno radno vrijeme ribara duže od 48 časova sedmično (član 15, stav 2);

3) ako je dnevno radno vrijeme ribara duže od 14 časova, a sedmično radno vrijeme duže od 72 časa (član 15, stav 3);

4) mlađem ribaru organizuje radno vrijeme suprotno članu 19 st. 1 i 2 ovog zakona, odnosno ako radno vrijeme traje duže od osam sati dnevno ili 40 sati sedmično, osim kada je to neophodno radi sigurnosti plovidbe, ili ako mlađem ribaru koji radi najmanje četiri časa dnevno ne obezbijedi odmor u toku rada u trajanju od najmanje 30 minuta neprekidno (član 19 st. 1 i 2);

5) mlađem ribaru ne obezbijedi pravo na odmor u skladu sa članom 19 st. 4 i 5.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 200 eura do 2.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 6.000 eura.

Član 33

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 eura do 10.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) na brodu se ne nalazi popis posade, čiji se primjerak odmah nakon odlaska broda šalje nadležnoj lučkoj kapetaniji, u skladu sa zakonom kojim se uređuje sigurnost pomorske plovidbe (član 8 stav 3);
- 2) ne zaključi ugovor o radu sa ribarem prije stupanja na rad, odnosno ako ugovor o radu ne sadrži podatke iz člana 14 stav 2 ovog zakona;
- 3) nema primjerak ugovora o radu ribara kao i da ne postoji dokaz da je taj primjerak uručen ribaru (član 14 stav 3);
- 4) ne vodi evidenciju zaključenih ugovora o radu (član 14 stav 4);
- 5) organizuje noćni rad suprotno članu 16 ovog zakona;
- 6) ribaru koji radi noću prije početka tog rada, kao i redovno tokom trajanja noćnog rada, ne obezbijedi zdravstvene preglede u skladu sa propisima o zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti (član 17 stav 2);
- 7) ne vodi evidencije o dnevnom radnom vremenu i vremenu odmora za svakog ribara i ne čuva je na brodu najmanje 12 mjeseci (član 20 stav 1);
- 8) ne obezbijedi prostorije za smještaj i odmor ribara, odgovarajuće pogodnosti i usluge za ribare, uključujući i socijalnu povezanost, prilagođene posebnim potrebama ribara koji žive i rade na brodu (član 21 stav 1);
- 9) zapovjednik broda ili lice koje ovlasti zapovjednik jednom sedmično ne vrši kontrolu, odnosno pregled zaliha hrane i pitke vode, svih prostora i opreme koji služe za skladištenje i rukovanje hranom i pitkom vodom, brodske kuhinje i druge opreme za pripremanje i posluživanje obroka, i ne sačinjava zapisnik, kojim se nalaže otklanjanje uočenih nedostataka (član 22 stav 2);
- 10) ne obezbijedi svakom ribaru ličnu zaštitnu opremu, odgovarajuće veličine i uzimajući u obzir različite fizičke karakteristike članova posade (član 23 stav 3);
- 11) ne obezbijedi obuku ribara o pravilnoj upotrebi i održavanju opreme (član 23 stav 5);
- 12) se na brodu ne nalazi priručnik o načinu zaštite zdravlja, sigurnosti i sprečavanja nezgoda na brodu (član 23 stav 7);
- 13) na brodu koji ima deset i više ribara nije obrazovan brodski odbor za sigurnost (član 23 stav 8);
- 14) ne obezbijedi ribaru besplatnu zaštitu zdravlja na radu i zdravstvenu pomoć koja odgovara njegovim dužnostima, stomatološku zaštitu, uključujući hitan pristup do potrebnih lijekova, medicinske opreme i sredstava za dijagnozu i liječenje, kao i dvadesetčetvoročasovnu raspoloživost pružanja medicinskih savjeta sa kopna preko brodske radio stanice i satelitskih veza (član 24 stav 1);
- 15) nema na brodu zdravstveno upustvo za ribare koje je donio ili odobrio organ državne uprave nadležan za poslove zdravlja ili najnovije izdanje Međunarodnog medicinskog priručnika za brodove (član 24 stav 5);
- 16) ne unese prigovor člana posade u brodski dnevnik (član 26 stav 2);
- 17) ribaru ne obezbijedi povratno putovanje u mjestu njegovog prebivališta (član 28 stav 1).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 100 eura do 1.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 5.000 eura.

IX. PRELAZNA I ZAVRŠNA ODREDBA

Donošenje podzakonskih akata

Član 34

Podzakonski akti iz člana 8 stav 2 i člana 21 stav 4 ovog zakona donijeće se u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Stupanje na snagu

Član 35

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Obrazloženje

I. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog Zakona sadržan je u odredbi člana 16 stav 1 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je određeno da se zakonom, u skladu sa Ustavom, uređuju i druga pitanja od interesa za Crnu Goru.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Osnovni razlog za izradu predloga Zakona o uslovima rada na ribarskom brodu jeste dalje usklađivanje crnogorskog zakonodavstva sa pravnim tekovinama Evropske unije u okviru Pregovaračkog poglavlja 19 - Socijalna politika i zapošljavanje. Predloženim rješenjima implementiraće se Direktiva Savjeta 2017/159/EU od 19. decembra 2017. godine o sprovođenju Sporazuma o sprovođenju konvencije Međunarodne organizacije rada o radu u ribolovu, koji je usvojen 21. maja 2012. godine između Generalne konfederacije poljoprivrednih zadruga u Evropskoj uniji (COGECA), Evropske federacije transportnih radnika (ETF) i Udruženja nacionalnih organizacija ribarskih preduzeća u Evropskoj uniji.

Navedenom Direktivom utvrđuju se minimalni standardi koji se odnose na uslove rada na ribarskom brodu, pri čemu se minimalni standardi primjenjuje na ribare koji rade na bilo kojem radnom mjestu na osnovu ugovora o radu na ribarskom plovilu koje obavlja aktivnosti morskog ribolova, plovi pod zastavom države članice ili je upisan u registar u punoj nadležnosti države članice.

Imajući u vidu da Međunarodna organizacija rada ribolov tretira kao opasno zanimanje u odnosu na ostala zanimanja, cilj predloženih rješenja jeste da se poboljšaju životni i radni uslovi i zaštititi zdravlje i sigurnost radnika u sektoru morskog ribarstva. Osim minimalnih standarda koji su predviđeni Direktivom 2017/159/EU, predložena rješenja sadrže dodatne norme kojima se predviđaju neka povoljnija rješenja u odnosu Direktivu, kao što su odredbe koje se odnose na definiciju noćnog rada, zaštitu mlađih ribara i odredbe koje se odnose na dodatne garancije kod postupka prestanka radnog odnosa, koje imaju za cilj sprečavanje zloupotreba u praksi. Na ovaj način predloženim rješenjima se nastoje obezbediti dostojanstveni uslovi rada na ribarskim brodovima, koji se odnose na minimalne zahteve za rad na brodu, uslove vezane za rad, smeštaj i ishranu, bezbednost i zdravlje na radu, zdravstvenu zaštitu i socijalno osiguranje.

III. USAGLAŠENOST SA PRAVNOM TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE

U pripremi ovog zakona imala su se u vidu sljedeća međunarodna akta i dokumenta:

- Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica i Crne Gore, Glava VI, Usklađivanje zakonodavstva, sprovođenje zakona i pravila o konkurenciji, član 79-Radni uslovi i jednake mogućnosti, Glava VIII, Politike saradnje, član 101-Saradnja u oblasti socijalne politike st. 2 i 3 ;

- Konvenciju o radu u ribolovu iz 2007. godine (C188) Međunarodne organizacije rada;
- Preporuku Međunarodne organizacije rada o radu u ribolovu iz 2007. godine (preporuka broj 199).

Usklađenost sa primarnim izvorima prava Evropske unije:

- Ugovor o funkcioniranju Europske unije (UFEU), čl. 153. – 155.

Usklađenost sa sekundarnim izvorima prava Evropske unije :

- Direktiva Savjeta 2017/159 od 19. decembra 2016. godine o sprovođenju Sporazuma o sprovođenju Konvencije o radu u ribarstvu iz 2007. godine Međunarodne organizacije rada, zaključenog 21. maja 2012. godine između Generalne konfederacije poljoprivrednih zadruga u Evropskoj uniji (COGECA), Evropske federacije transportnih radnika (ETF) i Udruženja nacionalnih organizacija ribarskih preduzeća u Evropskoj uniji;
- Direktiva 2003/88/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 4. novembra 2003. godine, o određenim aspektima organizacije radnog vremena;
- Direktiva Savjeta 94/33/EZ, od 22. juna 1994. godine o zaštiti mladih na radu.

IV. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

U osnovnim odredbama zakona definisani su predmet zakona, područje primjene, a dato je i značenja izraza koji su važni za pravilno tumačenje i primjenu zakona. Kao predmet zakona definisani su uslovi rada, prava i obaveze ribara i poslodavca; zaštita i zdravlje na radu i druga pitanja koja su od značaja za ostvarivanje prava na ribarskim brodovima koja plove u komercijalnom ribolovu (član 1). Osim toga, u odredbom člana 2 Prijedloga Zakona određeno je područje primjene zakona, na način da se ovaj zakon primjenjuje na sve ribare koji su zaposleni na ribarskom brodu crnogorske državne pripadnosti koji učestvuju u komercijalnom ribolovu. Osim toga, u pogledu zaštite i zdravlja na radu, kao i smještaja na brodu ovaj zakon se primjenjuje na sva lica koja se nalaze na ribarskom brodu, nezavisno od toga da li su potpisala ugovor o radu. U posebnom članu su date definicije: ribolova, komercijalnog ribolova, vlasnika broda, zapovjednika broda, ribara, ugovora o radu ribara, ribarskog broda, broda crnogorske državne pripadnosti, službe za zapošljavanje i posredovanje pri zapošljavanju i privatne agencija za zapošljavanje date su u skladu sa određenjem ovih pojmova u Direktivi Savjeta 2017/159/EU. Navedena direktiva bila je osnov i prilikom pojmovnog određivanja radnog vremena, vremena odmora, dana odmora, radnika koji radi noću i radnika koji radi u smjenama, ali su osim toga izvršena i prilagođavanja sa važećim rješenjima koja su sadržana u Zakonu o radu, a koja su usklađena sa Direktivom 2003/88/EZ o određenim aspektima organizacije radnog vremena.

U drugom dijelu Prijedloga zakona sadržana su rješenja koja se odnose na obaveze vlasnika broda, zapovjednika broda i članova posade. Osim toga, u cilju obezbjeđivanja sigurnosti plovidbe i broda, predviđeno je da svaki ribarski brod mora imati minimalni broj članova posade, sa odgovarajućim ovlašćenjem o osposobljenosti i posebnoj osposobljenosti.

Takođe, predviđeno je obavezno postojanje spiska posade, kao i kome se taj spisak dostavlja i u koju svrhu.

Imajući u vidu predmet zakona, kao i činjenicu da Direktiva Savjeta 2017/159/EU ne uređuje sva prava iz rada i po osnovu rada, data je upućujuća norma u članu 9 kojom je predviđena primjena opštih propisa o radu. Osim toga, data je upućujuća norma za ostvarivanje prava iz zdravstvenog osiguranja, penzijskog i invalidskog osiguranja i osiguranja za slučaj nezaposlenosti.

U trećem dijelu Prijedloga zakona definisani su uslovi za zasnivanje radnog odnosa na ribarskom brodu. Predviđena je donja starosna granica je 16 godina života, a posebna pažnja je posvećena definisanju postupka za utvrđivanje zdravstvene sposobnosti, kao jednog od uslova za zasnivanje radnog odnosa na ribarskom brodu. U tom smislu, definisane su vrste pregleda, obavezni podaci koje treba da sadrži ljekarsko uvjerenje, kao i period njegovog važenja. Imajući u vidu specifičnosti posla koje obavljaju ribari, precizirano je da u slučaju da je uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti ribara isteklo tokom plovidbe, njegovo važenje se produžava do završetka te plovidbe. Odredbom člana 14 Prijedloga zakona definisani su obavezni elementi ugovora o radu za ribara, kao i obaveza vlasnika broda da vodi evidenciju o zaključenim ugovorima o radu i da ima dokaz da je ribaru uručio primjerak ugovora. Nepoštovanje navedenih obaveza za posljedicu ima prekršajnu odgovornost vlasnika broda.

U četvrtom dijelu Prijedloga zakona sadržane su odredbe kojima se uređuju radno vrijeme i pravo na odmore ribara. Tako se odredbom člana 15 precizira maksimalno radno vrijeme od 48 časova sedmično u okviru referentnog perioda, koji iznosi 12 mjeseci. Dodatna ograničenja predviđena su u pogledu dnevnog radnog vremena ribara, koje ne može biti duže od 14 časova, a sedmično radno vrijeme ne može biti duže od 72 časa. Osim toga, prilikom donošenja radnog rasporeda, poslodavac je dužan da vodi računa o potrebama ribara, zavisno od vrste posla koje obavlja, i da obezbjeđuje uslove na radu koji ne dovode do povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom koji stvaraju pretpostavke za punu fizičku i psihičku zaštitu.

Odredbom člana 16 Prijedloga Zakona definišu se noćni rad, pri čemu se period noćnog rada izjednačava sa rješenjima koja su sadržana u Zakonu o radu, na način da se pod noćnim radom podrazumijeva rad koji se obavlja u vremenu od 22 časa do šest časova narednog. Ovo rješenje je povoljnije u odnosu na rješenja iz Direktivom Savjeta 2017/159/EU, koja pod noćnim radom podrazumijeva period između 23.00 časa i 06.00 časova narednog dana. Međutim, u skladu sa članom 2 navedene direktive, nacionalnim propisima se mogu predviđeti povoljniji uslovi u pogledu ostvarivanja prava koja su predmet njenog regulisanja. Osim toga, predviđeno je obavezno vođenje evidencije o radnom vremenu, a precizirana je obaveza da se navedena evidencija čuva na brodu najmanje 12 mjeseci, kao i da se kopija evidencije dostavi svakom ribaru. U cilju prevencije bolesti i profesionalnih oboljenja ribara koji rade noću, predviđene su obaveze koje se odnose na sprečavanje, uklanjanje i kontrolu rizika na radu, sa posebnim akcentom na obavezu poslodavca da o svom trošku prije početka tog rada, kao i redovno tokom trajanja noćnog rada, obezbijedi zdravstvene preglede u skladu sa propisima o zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti. Osim toga, ribaru koji zbog noćnog rada ima zdravstvenih problema, poslodavac je dužan da ga rasporedi na obavljanje poslova koji odgovaraju njegovom nivou kvalifikacije i radnoj sposobnosti, van noćnog rada, ako takva mogućnost postoji.

U petom dijelu Prijedloga zakona sadržane su odredbe kojima su definisane obaveze vlasnika broda koje se odnose na zaštitu i zdravlje ribara. U tom smislu, precizirana je obaveza vlasnika broda da na ribarskom brodu obezbijedi prostorije za smještaj i odmor ribara, odgovarajuće pogodnosti i usluge za ribare, uključujući i socijalnu povezanost, prilagođene posebnim potrebama ribara koji žive i rade na brodu. Nadalje, predviđena je obaveza da obezbijedi besplatnu hranu i vodu za ribare, koja mora biti odgovarajuće količine, nutritivne vrijednosti, kvaliteta i raznovrsnosti, uzimajući u obzir broj članova posade, vjerske i kulturne potrebe, kao i trajanje i prirodu putovanja. Osim toga, definisane su mjere koje imaju za cilj zaštitu zdravlja i sprečavanje nezgoda na brodu, kao i obaveze vlasnika broda u pogledu zdravstvene pomoći ribarima na kpnu i na moru i u slučaju povred i smrti ribara. Na kraju, u okviru petog dijela Prijedloga zakona sadržane su odredbe koje se odnose na postupak po prigovoru ribara na brodu.

U šestom dijelu Prijedloga zakona sadržane su odredbe kojima se uređuje prestanak radnog odnosa ribara, obaveze vlasnika ribarskog broda u slučaju otkazivanja ugovora o radu, kao i trajanje otkaznog roka. Osim toga, u ovom poglavlju sadržane su odredbe kojima se regulišu slučajevi u kojima ribar ima prava na repatrijaciju, kao i način nadoknade troškova povratnog putovanja.

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona u skladu sa članom 30 Prijedloga zakona vrši organ državne uprave nadležan za poslove ribarstva. Sa druge strane, imajući u vidu da su predmet ovog zakona i prava iz radnog odnosa, predviđeno je da nadzor nad primjenom ovog zakona u pogledu odredbi koje se odnose na uslove i postupak zasnivanja radnog odnosa, kao i prava iz radnog odnosa vrši Inspekcije rada. Kada je u pitanju nadzor nad postupkom utvrđivanja zdravstvene sposobnosti ribara, uslovima pružanja medicinske njege na brodovima i vođenju brodske apoteke, predviđena je nadležnost zdravstvene inspekcije, dok je u pogledu inspekcijskog nadzora koji se odnosi na odredbe kojima se uređuju smještaj, ishrana, zaštita zdravlja i bezbjednost na brodu predviđena shodna primjena zakona kojim se uređuje sigurnost pomorske plovidbe.

U kaznenim odredbama predviđene su različiti novčani iznosi, zavisno od težine prekršaja. Tako je za teže prekršaje kazne za pravno lice (u iznosu od 2.000 eura do 20.000 eura), za odgovorno lice kod poslodavca (u iznosu od 200 eura do 2.000 eura), i za preduzetnika (u iznosu od 500 eura do 6.000 eura), predviđena u sljedećim slučajevima. Sa druge strane, za lakše prekršaje predviđene su sljedeće kazne: za poslodavca (u iznosu od 1.000 eura do 10.000 eura), za odgovorno lice kod poslodavca (u iznosu od 100 eura do 1.000 eura), kao i za preduzetnika (u iznosu od 500 eura do 5.000 eura).

Prilikom utvrđivanja navedenih iznosa novčanih kazni za prekršaj poslodavca, odgovornog lica i preduzetnika imale su se u vidu odredbe člana 3 Direktive Savjeta 2017/59/EU, koja predviđa da će države članice odrediti sankcije koje se primenjuju na kršenje nacionalnih odredbi usvojenih u skladu sa ovom direktivom, te da te sankcije treba da budu efikasne, srazmerne i odvraćajuće.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

V. PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona u Budžetu Crne Gore, nije potrebno obezbjeđivati posebna sredstva.

11

11

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede

NAZIV PROPISA

Zakon o uslovima rada na ribarskom brodu

- Definisane probleme
- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

- Predloženi zakon ima za cilj da riješi nedostatak posebnog, sistemskog pravnog okvira kojim se uređuju uslovi rada na ribarskim brodovima u komercijalnom ribolovu. Postojeći propisi djelimično uređuju pitanja radnog odnosa i sigurnosti na radu, ali ne sadrže posebne standarde koji odgovaraju specifičnostima rada u sektoru ribarstva.
Kao posljedica toga, u praksi su nedovoljno jasno regulisani: radno vrijeme i vrijeme odmora ribara; minimalni standardi smještaja, ishrane i higijenskih uslova na brodu; obaveze vlasnika broda u pogledu zaštite zdravlja i sigurnosti posade; odgovornost vlasnika broda u slučaju povrede, invaliditeta ili smrti ribara; pravo ribara na repatrijaciju i finansijsku zaštitu.
- Glavni uzroci identifikovanih problema su: nepostojanje posebnog zakona kojim se sistemski uređuju uslovi rada na ribarskim brodovima; djelimična primjena opštih propisa o radu koji nijesu prilagođeni specifičnostima rada u ribarstvu; neusklađenost nacionalnog zakonodavstva sa međunarodnim standardima, posebno Konvencijom Međunarodne organizacije rada o radu u ribolovu (ILO C188) i Direktivom Savjeta (EU) 2017/159; ograničeni institucionalni i inspekcijiski kapaciteti za nadzor nad radnim uslovima u specifičnim uslovima rada na moru.

SWOT analiza – Zakon o uslovima rada na ribarskom brodu

SNAGE (Strengths)

- Usklađivanje sa pravnom tekovinom EU (Direktiva 2017/159/EU i ILO C188).
- Jasno definisani minimalni standardi rada i života na ribarskim brodovima.
- Veća sigurnost i zaštita zdravlja ribara.
- Veća pravna sigurnost za ribare i vlasnike brodova.

PRILIKE (Opportunities)

- Profesionalizacija sektora ribarstva.
- Povećanje atraktivnosti zanimanja ribara.
- Lakše usklađivanje sa EU fondovima i programima.
- Jačanje reputacije crnogorske ribarske flote.

SLABOSTI (Weaknesses)

- Dodatni administrativni zahtjevi za vlasnike ribarskih brodova.
- Potreba za koordinacijom više institucija u nadzoru.
- Troškovi usklađivanja (PPE, zdravstveni pregledi, osiguranje, standardi smještaja).
- Operativne specifičnosti ribolova otežavaju striktno planiranje radnog vremena.

PRIJETNJE (Threats)

- Mogući otpor dijela sektora zbog povećanih troškova.
- Rizik neujednačene primjene propisa.
- Mogućnost pravnih sporova u vezi radnih odnosa.

• Poseban pritisak na male ribare i porodične brodove.

- Postojeće stanje može dovesti do: povećanog rizika od povreda na radu i profesionalnih oboljenja ribara; neujednačene primjene radnih prava i standarda zaštite na radu; pravne nesigurnosti za vlasnike ribarskih brodova u pogledu njihovih obaveza prema posadi; otežanog nadzora nad primjenom sektorskih propisa; potencijalnih negativnih ocjena u procesu pristupanja Evropskoj uniji u okviru pregovaračkog poglavlja 19 – Socijalna politika i zapošljavanje; rizika od međunarodnih prigovora u vezi sa poštovanjem standarda rada u sektoru ribarstva.
- Posljedice postojeće situacije uključuju povećan rizik od povreda i profesionalnih oboljenja, neujednačenu primjenu radnih prava, pravnu nesigurnost za vlasnike brodova, otežan nadzor nad sektorskim propisima, rizik od negativnih ocjena u procesu pristupanja EU i potencijalne međunarodne prigovore zbog nepoštovanja standarda rada u ribarstvu. Najviše su oštećeni ribari, kojima prijete visok stepen socijalnog i bezbjednosnog rizika, zatim vlasnici brodova, koji su izloženi pravnoj nesigurnosti i riziku od sporova, te država, koja se nije usaglasila sa međunarodnim obavezama i otežan EU proces integracije.
- U slučaju zadržavanja postojećeg stanja ("status quo"), nastavila bi se fragmentirana primjena opštih propisa o radu na sektor ribarstva, bez posebnog normativnog okvira koji uzima u obzir specifične uslove rada na ribarskim brodovima. To bi dugoročno moglo dovesti do: nastavka povećanog rizika od povreda na radu i profesionalnih oboljenja; pravne neizvjesnosti za poslodavce i ribare; ograničene mogućnosti za unapređenje standarda rada u sektoru ribarstva; sprijeg usklađivanja sa pravnom tekovinom Evropske unije; usporavanja modernizacije i profesionalizacije sektora ribarstva.

2. Ciljevi

- **Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?**
- **Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**
- Opšti cilj predloženog zakona je uspostavljanje sveobuhvatnog i sistemskog pravnog okvira za uređivanje uslova rada na ribarskim brodovima koji učestvuju u komercijalnom ribolovu, uz unapređenje zaštite prava ribara i podizanje standarda bezbjednosti i zdravlja na radu u sektoru ribarstva.
Posebni ciljevi zakona su: obezbjeđivanje jasnog pravnog okvira za radne i životne uslove ribara na ribarskim brodovima; unapređenje zaštite prava ribara kroz precizno definisanje radnog vremena, vremena odmora, smještaja, ishrane i drugih životnih uslova na brodu; unapređenje bezbjednosti i zdravlja na radu kroz uvođenje obavezne zdravstvene sposobnosti ribara, obezbjeđivanje lične zaštitne opreme i sprovođenje obuke iz oblasti sigurnosti na radu; jasno definisanje odgovornosti vlasnika ribarskog broda i zapovjednika broda u pogledu zaštite zdravlja, sigurnosti i radnih uslova članova posade; obezbjeđivanje prava ribara na repatrijaciju i finansijsku zaštitu u slučaju povrede, invaliditeta ili smrti; unapređenje pravne sigurnosti u sektoru ribarstva i jačanje institucionalnog nadzora nad primjenom propisa.
- Ciljevi predloženog zakona usklađeni su sa nacionalnim i međunarodnim strateškim dokumentima, posebno sa: Strategijom razvoja sektora ribarstva 2024-2029 s Akcionim planom koja predviđa unapređenje održivog upravljanja ribarskim sektorom i poboljšanje uslova rada u ribarstvu; nacionalnim politikama zaštite zdravlja i bezbjednosti na radu i socijalne zaštite zaposlenih; obavezama Crne Gore u procesu pristupanja Evropskoj uniji, naročito u okviru Pregovaračkog poglavlja 19 – Socijalna politika i zapošljavanje; pravnom tekovinom Evropske unije, posebno Direktivom Savjeta (EU) 2017/159 o sprovođenju Sporazuma o primjeni Konvencije Međunarodne organizacije rada o radu u ribolovu; međunarodnim standardima rada u ribarstvu utvrđenim Konvencijom Međunarodne organizacije rada o radu u ribolovu iz 2007. godine (ILO C188).

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

- U procesu izrade predloženog zakona razmotrene su sljedeće opcije za rješavanje identifikovanih problema i postizanje ciljeva javne politike.

Opcija 1 – Status quo

- Ova opcija podrazumijeva zadržavanje postojećeg pravnog okvira, odnosno nastavak primjene opštih propisa koji se odnose na radne odnose, zaštitu na radu i sigurnost pomorske plovidbe, bez donošenja posebnog zakona kojim bi se uređivali uslovi rada na ribarskim brodovima. U tom slučaju bi se nastavila fragmentirana primjena postojećih zakona koji nijesu u potpunosti prilagođeni specifičnostima rada u ribarstvu, što bi zadržalo postojeće probleme u pogledu radnog vremena, uslova smještaja i ishrane na brodu, zdravstvene zaštite ribara i odgovornosti vlasnika broda za sigurnost posade. Zadržavanje status quo opcije bi takođe značilo nastavak djelimične neusklađenosti nacionalnog zakonodavstva sa međunarodnim standardima rada u ribarstvu, posebno sa Konvencijom Međunarodne organizacije rada o radu u ribolovu iz 2007. godine (ILO C188), kao i sa pravnom tekovinom Evropske unije, posebno Direktivom Savjeta (EU) 2017/159 o sprovođenju Sporazuma o primjeni Konvencije o radu u ribolovu. Ova opcija ne bi doprinijela unapređenju bezbjednosti i socijalne zaštite ribara niti bi omogućila efikasnije sprovođenje nadzora nad uslovima rada u sektoru ribarstva.

Opcija 2 – Neregulatorna opcija

- Neregulatorna opcija podrazumijevala bi unapređenje postojećeg stanja kroz mjere koje ne uključuju donošenje posebnog zakona, kao što su izrada smjernica za primjenu postojećih propisa, jačanje informisanja ribara i vlasnika brodova o pravima i obavezama, kao i unapređenje inspeksijskog nadzora nad primjenom postojećeg zakonodavstva. Međutim, ova opcija ne bi omogućila uspostavljanje jedinstvenog i obavezujućeg pravnog okvira kojim bi se uredila specifična pitanja rada na ribarskim brodovima. Takođe, ovakav pristup ne bi omogućio potpunu harmonizaciju sa relevantnim međunarodnim standardima i pravnom tekovinom Evropske unije u oblasti radnih uslova u ribarstvu. Iz tog razloga, neregulatorna opcija ne bi bila dovoljna za rješavanje identifikovanih sistemskih problema u sektoru ribarstva.

Opcija 3 – Donošenje zakona o uslovima rada na ribarskom brodu (preferirana opcija)

- Preferirana opcija podrazumijeva donošenje posebnog zakona kojim se uspostavlja sveobuhvatan pravni okvir za uređivanje uslova rada na ribarskim brodovima. Predloženi zakon: jasno definiše prava i obaveze ribara i vlasnika ribarskih brodova; uređuje radno vrijeme i vrijeme odmora ribara u skladu sa međunarodnim standardima propisuje minimalne standarde u pogledu smještaja, ishrane i higijenskih uslova na brodu; uvodi obaveze u pogledu zaštite zdravlja i bezbjednosti ribara, uključujući zdravstvenu sposobnost, ličnu zaštitnu opremu i obuku; obezbjeđuje pravo ribara na zdravstvenu zaštitu, repatrijaciju i finansijsku zaštitu u slučaju povrede, invaliditeta ili smrti; uspostavlja jasnu odgovornost vlasnika ribarskog broda za sigurnost i dobrobit članova posade; omogućava efikasniji inspeksijski nadzor nad primjenom propisa.
- Donošenjem zakona postiže se i dalje usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa međunarodnim standardima rada u ribarstvu, posebno sa Konvencijom Međunarodne organizacije rada o radu u ribolovu (ILO C188), kao i sa pravnom tekovinom Evropske unije, naročito sa Direktivom Savjeta (EU) 2017/159. Ova opcija doprinosi unapređenju zaštite prava ribara, povećanju bezbjednosti na radu u sektoru ribarstva, jačanju pravne sigurnosti za vlasnike brodova i daljem napretku Crne Gore u procesu evropskih integracija.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

- Predloženi zakon ima direktan uticaj na ribare, vlasnike ribarskih brodova i nadležne državne organe, dok indirektno utiče na razvoj i konkurentnost sektora ribarstva.

Pozitivni direktni uticaji

- Na ribare: unapređenje bezbjednosti i zdravlja na radu kroz obaveznu ličnu zaštitnu opremu, obuku i zdravstvenu sposobnost; jasno definisana prava u pogledu radnog vremena, odmora i uslova rada; poboljšani životni uslovi na brodu, uključujući standarde smještaja, ishrane i higijene; pravo na zdravstvenu zaštitu, repatrijaciju i finansijsku zaštitu u slučaju povrede, invaliditeta ili smrti. Na vlasnike ribarskih brodova: povećanje pravne sigurnosti kroz jasno definisane obaveze i odgovornosti; smanjenje rizika od sporova u vezi radnih odnosa; jasniji regulatorni okvir za organizaciju rada na brodu. Na državu i institucije: unapređenje nadzora nad primjenom propisa u sektoru ribarstva; dalje usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom Evropske unije i međunarodnim standardima rada; unapređenje socijalne dimenzije politike razvoja ribarstva. Indirektni pozitivni uticaji: profesionalizacija sektora ribarstva; povećanje standarda rada i reputacije ribarskog sektora; stvaranje uslova za održiviji razvoj sektora i veću stabilnost radne snage.
- Primjena zakona može izazvati određene dodatne troškove i administrativna opterećenja, posebno za vlasnike ribarskih brodova.
- Potencijalni negativni uticaji uključuju: troškove obezbjeđivanja lične zaštitne opreme za članove posade; troškove zdravstvenih pregleda ribara; eventualne troškove prilagođavanja smještajnih i higijenskih uslova na brodu; troškove organizovanja obuka iz oblasti bezbjednosti i zdravlja na radu; vođenje evidencija o radnom vremenu i odmoru članova posade. Za državne organe mogu nastati dodatne obaveze u pogledu nadzora nad primjenom zakona, ali se ne očekuje značajno povećanje administrativnih troškova jer se nadzor vrši u okviru postojećih nadležnosti inspeksijskih organa.

Troškovi za građane i privredu

Troškovi primjene zakona primarno će se odnositi na vlasnike ribarskih brodova, posebno mala i srednja preduzeća u sektoru ribarstva. Ovi troškovi uključuju: obezbjeđivanje zaštitne opreme i sigurnosnih sredstava za posadu; organizovanje zdravstvenih pregleda ribara; eventualna ulaganja u poboljšanje smještajnih uslova na brodu; administrativne troškove vođenja evidencija i dokumentacije. Međutim, većina ovih obaveza predstavlja standarde koji su u velikoj mjeri već prisutni u praksi ili proizilaze iz drugih propisa koji se odnose na sigurnost pomorske plovidbe i zaštitu na radu.

- Pozitivni efekti donošenja zakona nadmašuju potencijalne troškove njegove primjene. Donošenje zakona doprinosi smanjenju rizika od povreda na radu i profesionalnih oboljenja, unapređenju socijalne zaštite ribara, povećanju pravne sigurnosti za vlasnike brodova i boljoj primjeni standarda zaštite na radu. Pored toga, zakon doprinosi usklađivanju nacionalnog zakonodavstva sa međunarodnim standardima rada u ribarstvu i pravnom tekovinom Evropske unije, što je od posebnog značaja u procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Predloženi zakon doprinosi stvaranju transparentnijeg i uređenijeg regulatornog okvira u sektoru ribarstva. Uvođenjem jasnih pravila i minimalnih standarda rada stvaraju se jednaki uslovi poslovanja za sve učesnike na tržištu, čime se smanjuje prostor za nelojalnu konkurenciju zasnovanu na nepoštovanju radnih i sigurnosnih standarda. Na taj način zakon može doprinijeti stvaranju stabilnijeg poslovnog okruženja i dugoročnom razvoju sektora ribarstva.

- Primjena zakona može dovesti do umjerenog povećanja administrativnih obaveza za vlasnike ribarskih brodova, posebno u pogledu vođenja evidencija o radnom vremenu, ugovorima o radu i uslovima rada na brodu. Međutim, ova administrativna opterećenja su ograničenog obima i proporcionalna cilju zaštite zdravlja i bezbjednosti ribara. Ne očekuje se da će zakon stvoriti značajne biznis barijere za ulazak novih subjekata na tržište, već naprotiv može doprinijeti uspostavljanju jasnijih i stabilnijih pravila poslovanja u sektoru ribarstva.
- Ukupno posmatrano, potencijalni troškovi primjene zakona su ograničenog obima i proporcionalni ciljevima koje zakon ostvaruje, dok dugoročne koristi u pogledu bezbjednosti na radu, pravne sigurnosti i socijalne zaštite ribara značajno nadmašuju početne troškove njegove primjene. Donošenjem ovog zakona uspostavlja se stabilan i predvidiv regulatorni okvir koji doprinosi unapređenju standarda rada u ribarstvu, jačanju konkurentnosti sektora i daljem usklađivanju Crne Gore sa međunarodnim i evropskim standardima.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- **Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?**
- **Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.**
- **Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.**
- **Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?**
- **Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?**
- **Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?**
- **Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.**
- **Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.**
- **Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?**
- **Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.**
- Implementacija predloženog zakona ne zahtijeva obezbjeđivanje dodatnih finansijskih sredstava iz Budžeta Crne Gore. Aktivnosti koje proizilaze iz primjene zakona sprovodiće se u okviru postojećih nadležnosti i kapaciteta organa državne uprave, prvenstveno organa nadležnog za poslove ribarstva, inspekcije rada, zdravstvene inspekcije i organa nadležnih za sigurnost pomorske plovidbe.
- Obezbjedivanje dodatnih finansijskih sredstava nije potrebno ni jednokratno niti tokom određenog vremenskog perioda, s obzirom na to da zakon ne uvodi nove budžetske obaveze niti zahtijeva uspostavljanje novih administrativnih struktura. Sprovođenje zakona oslanja se na postojeće institucionalne kapacitete i redovne aktivnosti nadležnih organa.
- Primjenom predloženog zakona ne nastaju nove međunarodne finansijske obaveze za Crnu Goru. Zakon ima za cilj usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa međunarodnim standardima rada u ribarstvu i pravnom tekovinom Evropske unije, posebno sa Konvencijom Međunarodne organizacije rada o radu u ribolovu (ILO C188) i Direktivom Savjeta (EU) 2017/159, ali ne podrazumijeva finansijske doprinose međunarodnim organizacijama niti druge budžetske obaveze.
- Finansijska sredstva za sprovođenje nadzora nad primjenom zakona obezbijeđena su u okviru postojećih budžetskih sredstava nadležnih institucija za tekuću fiskalnu godinu. Za naredne fiskalne godine ne planiraju se dodatna sredstva po ovom osnovu, jer zakon ne uvodi nove budžetske obaveze.

- Zakonom je predviđeno donošenje određenih podzakonskih akata koji će bliže urediti pojedina pitanja iz njegove primjene, ali njihovo donošenje ne stvara dodatne finansijske obaveze za budžet Crne Gore. Ovi akti će se pripremati u okviru redovnih aktivnosti nadležnih organa.
- Primjena zakona ne generiše direktne prihode za budžet Crne Gore, jer je njegov osnovni cilj unapređenje uslova rada, bezbjednosti i socijalne zaštite ribara, a ne ostvarivanje fiskalnih prihoda.
- Procjena fiskalnog uticaja izvršena je analizom sadržaja predloženog zakona, nadležnosti institucija koje će biti uključene u njegovu primjenu, kao i analizom postojećih administrativnih i budžetskih kapaciteta nadležnih organa. Imajući u vidu da zakon ne uvodi nove institucije, programe niti budžetske obaveze, nije bilo potrebe za detaljnim kvantitativnim obračunom finansijskih izdataka ili prihoda.
- U procesu procjene fiskalnog uticaja nijesu identifikovani značajni problemi u procjeni finansijskih efekata, s obzirom na to da zakon prvenstveno uređuje regulatorna pitanja i standarde rada u sektoru ribarstva, bez uvođenja novih budžetskih obaveza.
- U postupku pripreme nacrtu zakona pribavljeno je mišljenje Ministarstva finansija na procjenu fiskalnog uticaja predloženog propisa.
- Primjedbe i sugestije nadležnih institucija razmotrene su tokom procesa pripreme propisa i, gdje je to bilo primjenjivo, uzete su u obzir prilikom finalizacije teksta zakona.
- Iako zakon ne zahtijeva dodatna budžetska izdvajanja niti generiše direktne budžetske prihode, njegovi efekti mogu imati značajne indirektno ekonomske koristi. Unapređenje bezbjednosti i zdravlja na radu doprinosi smanjenju rizika od povreda na radu i profesionalnih oboljenja, čime se mogu smanjiti troškovi liječenja i socijalnih davanja.
- Pобољшanje radnih i životnih uslova ribara može doprinijeti većem zadovoljstvu radom, većoj motivaciji i angažovanosti zaposlenih, što dugoročno može imati pozitivan uticaj na stabilnost radne snage, efikasnost rada i produktivnost u sektoru ribarstva.
- Stabilniji i sigurniji radni uslovi doprinose i smanjenju fluktuacije radne snage, boljoj organizaciji rada na brodovima i većoj profesionalizaciji sektora, što indirektno može imati pozitivan uticaj na ekonomsku održivost ribarskih preduzeća i razvoj sektora ribarstva u cjelini.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- **Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.**
- **Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).**
- **Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.**

- U procesu pripreme predloga zakona korišćena je eksterna ekspertska podrška prof. dr Vesne Simović-Zvicer, univerzitetske profesorice radnog i evropskog radnog prava na Univerzitetu Crne Gore i ekspertkinje u oblasti radnog i socijalnog prava. Njena podrška korišćena je u cilju stručne pomoći prilikom izrade normativnih rješenja i usklađivanja zakona sa međunarodnim standardima i pravnom tekovinom Evropske unije.
- U ovoj fazi pripreme zakona nijesu sprovedene formalne konsultacije sa zainteresovanim stranama. Razlog za to je potreba za ubrzanim donošenjem propisa u okviru obaveza Crne Gore u procesu usklađivanja zakonodavstva sa pravnom tekovinom Evropske unije.
- S obzirom na to da formalne konsultacije sa zainteresovanim stranama nijesu sprovedene u ovoj fazi izrade propisa, nijesu zaprimljeni konkretni predlozi ili sugestije koje bi zahtijevale izmjene teksta zakona. Normativna rješenja u zakonu zasnovana su na međunarodnim standardima rada u ribarstvu i relevantnim propisima Evropske unije.

7: Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**
- Ne očekuju se značajne prepreke za implementaciju ovog propisa, imajući u vidu da se njegova primjena oslanja na postojeći institucionalni i pravni okvir. Potencijalni izazovi mogu se odnositi na potrebu dodatnog informisanja vlasnika ribarskih brodova i ribara o novim obavezama i

standardima rada, kao i na prilagođavanje prakse pojedinih subjekata novim normativnim rješenjima. Međutim, ovi izazovi mogu se prevazići kroz redovne aktivnosti nadležnih institucija i inspekcijskih organa.

- Radi efikasne primjene zakona preduzimaće se mjere koje uključuju informisanje i upoznavanje subjekata u sektoru ribarstva sa novim zakonskim obavezama, sprovođenje inspekcijskog nadzora nad primjenom zakona, kao i saradnju između nadležnih institucija u oblasti ribarstva, rada, zdravlja i sigurnosti pomorske plovidbe. Takođe, nadležni organi će pratiti primjenu zakona kroz redovne administrativne evidencije i postupke nadzora.
- Ispunjenje ciljeva zakona pratiće se kroz indikatore koji uključuju primjenu zakonskih standarda u praksi, broj izvršenih inspekcijskih nadzora u sektoru ribarstva, broj evidentiranih povreda na radu i profesionalnih oboljenja u ovom sektoru, kao i stepen usklađenosti ribarskih brodova sa propisanim standardima rada, smještaja i bezbjednosti na brodu.
- Za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene ovog propisa biće zaduženo Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, u saradnji sa nadležnim inspekcijskim organima, prvenstveno inspekcijom rada, zdravstvenom inspekcijom i organima nadležnim za sigurnost pomorske plovidbe.

Podgorica, 03.03.2026. godine

MINISTAR

Vladimir Joković